

**POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O PRIMJENI
FISKALNIH PRAVILA**

POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O PRIMJENI FISKALNIH PRAVILA

Zakonom o fiskalnoj odgovornosti (Narodne novine, br. 139/10) određuju se pravila kojima se ograničava državna potrošnja, jača odgovornost za zakonito, namjensko i svrhovito korištenje proračunskih sredstava te jača sustav kontrola i nadzora radi osiguranja fiskalne odgovornosti.

Cilj Zakona o fiskalnoj odgovornosti je osiguranje i održavanje fiskalne odgovornosti, transparentnosti i srednjoročne i dugoročne održivosti javnih financija. To se postiže uspostavljanjem i jačanjem fiskalnih pravila i pravila za osiguranje fiskalne odgovornosti na temelju kojih Vlada Republike Hrvatske utvrđuje i provodi fiskalnu politiku.

Fiskalna pravila koja su definirana Zakonom o fiskalnoj odgovornosti podijeljena su na dva dijela odnosno tzv. privremeno i trajno pravilo. Privremeno ili prvo pravilo koje se sukladno Zakonu treba zadovoljiti u tekućoj godini obzirom na postojanje primarnog manjka općeg proračuna, odnosi se na smanjivanje rashoda iskazanih udjelom u BDP-u za najmanje 1 postotni bod godišnje i to do trenutka postizanja primarnog salda općeg proračuna na razini nula ili u pozitivnom iznosu i to u nominalnim terminima. Drugo, ili uvjetno nazvano, trajno pravilo počinje od trenutka kada je prvo pravilo zadovoljeno, a odnosi se na održavanje nultog ili pozitivnog ciklički prilagođenog primarnog salda općeg proračuna. Primarni saldo predstavlja razliku prihoda i rashoda bez kamata, a obuhvat općeg proračuna i način izračuna agregata za potrebe ovih pravila utemeljen je na ESA 95 metodologiji Europske unije.

Nadalje, Uredbom o sastavljanju i predaji izjave o fiskalnoj odgovornosti i izvještaja o primjeni fiskalnih pravila (NN 78/11), između ostalog, propisuje se i oblik i sadržaj izvještaja o primjeni fiskalnih pravila sukladno Zakonu o fiskalnoj odgovornosti. Uredba nalaže da Ministarstvo financija, uz polugodišnji izvještaj o izvršenju državnog proračuna, dostavlja Vladi Republike Hrvatske polugodišnji izvještaj o primjeni fiskalnih pravila sukladno Zakonu o fiskalnoj odgovornosti, i to za prvo polugodište tekuće proračunske godine do 5. rujna tekuće proračunske godine.

Polugodišnji izvještaj o primjeni fiskalnih pravila treba sadržavati:

- projekciju nominalnog i realnog bruto domaćeg proizvoda (u daljnjem tekstu: BDP) i projekciju inflacije koje su bile ishodište za izradu državnog proračuna za tekuću proračunsku godinu,
- nove projekcije nominalnog i realnog BDP-a te projekciju inflacije ako su projekcije objavljene u smjernicama ekonomske i fiskalne politike za trogodišnje razdoblje ili u drugim odgovarajućim dokumentima koje usvaja Vlada,
- podatke o ostvarenjima BDP-a i inflacije te ostalih makroekonomskih pokazatelja koji upućuju na trendove u gospodarskoj aktivnosti (industrijska proizvodnja, promet u trgovini na malo, indeks građevinskih radova, turistički dolasci i noćenja te robni izvoz i uvoz) u prvom polugodištu tekuće proračunske godine te
- opis rizika zadovoljenja fiskalnog pravila za tekuću proračunsku godinu.

1. Projekcije nominalnog i realnog bruto domaćeg proizvoda te projekcije inflacije za 2013. godinu

Prilikom izrade izmjena i dopuna državnog proračuna i financijskih planova izvanproračunskih korisnika za 2013. godinu projicirana je realna stopa rasta bruto domaćeg proizvoda od 0,7% te prosječna stopa inflacije od 3,2%. Projekcija bruto domaćeg proizvoda u tekućim cijenama prvotno planirana u iznosu od 351,8 milijardi kuna smanjena je na 339 milijardi kuna. Iste projekcije objavljene su i u Ekonomskom programu Republike Hrvatske za 2013. godinu.

Tablica 1: Projekcije bruto domaćeg proizvoda i inflacije za 2013.

	Projekcije 2013.
Bruto domaći proizvod, tekuće cijene (u milijunima kuna)	338.979
Bruto domaći proizvod, realni rast (%)	0,7
Indeks potrošačkih cijena, % godišnja promjena	3,2

Izvor: MFIN

2. Podaci o ostvarenjima BDP-a i inflacije te ostalih makroekonomskih pokazatelja koji upućuju na trendove u gospodarskoj aktivnosti

Tablica 2: Ostvarenja osnovnih makroekonomskih pokazatelja u prvom polugodištu 2013.

Bruto domaći proizvod, realni rast (%)*	-1,5
Indeks potrošačkih cijena, % godišnja promjena	3,4
Industrijska proizvodnja, % godišnja promjena	-0,8
Trgovina na malo, % godišnja promjena (realno)	-1,2
Indeks građevinskih radova, % godišnja promjena**	-5,2
Broj noćenja turista, % godišnja promjena	4,8
Broj dolazaka turista, % godišnja promjena	5,5
Izvoz roba, % godišnja promjena u HRK	-4,4
Uvoz roba, % godišnja promjena u HRK	0,1

Napomena: Za pokazatelje industrijske proizvodnje, trgovine na malo te građevinskih radova korišteni su kalendarski prilagođeni indeksi.

* Podatak se odnosi na prvo tromjesečje 2013.

** Podatak se odnosi na prvih pet mjeseci 2013.

Izvor: DZS

3. Opis rizika zadovoljenja fiskalnog pravila za tekuću proračunsku godinu

Projekcija nominalnog iznosa bruto domaćeg proizvoda iz Ekonomskog programa RH za 2013. godinu odnosno izmjena i dopuna državnog proračuna i financijskih planova izvanproračunskih korisnika niža je za 12,8 milijardi kuna od one koja je bila prvotno planirana prilikom izrade proračuna za 2013. godinu. Zadnji objavljeni makroekonomski pokazatelji ukazuju na lošija gospodarska kretanja u odnosu na očekivana, kao posljedica,

kako unutarnjih, tako i vanjskih nepovoljnih utjecaja. Osim toga, u prvom polugodištu 2013. godine rashodi proračuna opće države povećani su uslijed podmirjenja obveza ustanova u zdravstvu u sanaciji i HZZO-a i to u iznosu od 3,3 milijarde kuna. Takav rast rashoda, zajedno s negativnim trendovima u gospodarstvu, ukazuje na značajan rizik ispunjenja postojećeg fiskalnog pravila.

Dugotrajno nepovoljna gospodarska situacija i nedostaci uočeni primjenom Zakona o fiskalnoj odgovornosti u praksi, ukazali su i na potrebu promjene Zakona o fiskalnoj odgovornosti. Ministarstvo financija otvorilo je 11. srpnja 2013. javnu raspravu o Nacrtu prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o fiskalnoj odgovornosti. Nacrtom se predlaže promjena postojećeg fiskalnog pravila prvenstveno zbog njegove procikličnosti, budući da u uvjetima nepovoljnih gospodarskih kretanja, kao što je slučaj trenutno, ovako formulirano pravilo dodatno ugrožava izgled za rast. Dodatni razlog za izmjenu pravila je i potreba usklađivanja s europskim zahtjevima koji se odnose na novi okvir za upravljanje ekonomskom politikom u Europskoj uniji, a koji je usmjeren na jačanje provedbe Pakta o stabilnosti i rastu. Time će se, u odnosu na postojeće fiskalno pravilo, uvažiti postojanje ekonomskih ciklusa što je od iznimne važnosti za prevladavanje razdoblja recesije.